

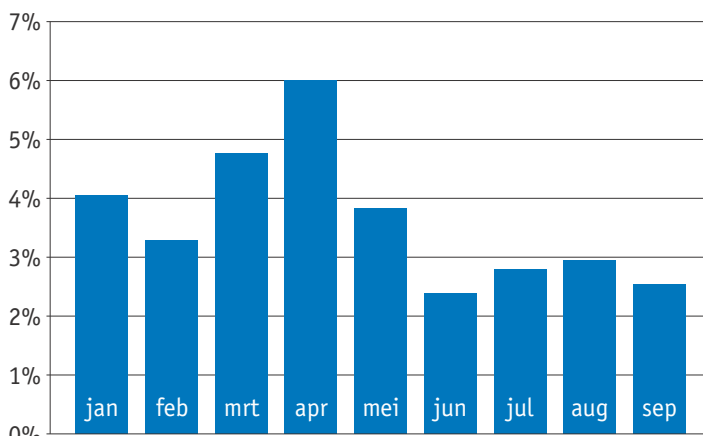
ONLINE MONITOR

Niezen bij biggen

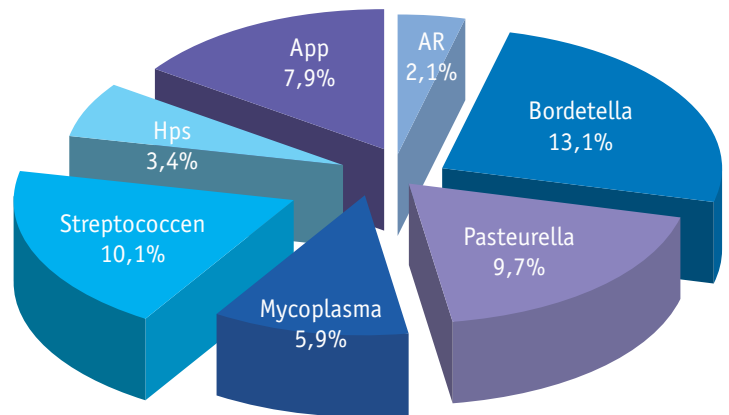
De Online Monitor voor de varkensgezondheid bestaat nu ruim twee jaar. Dat betekent dat we over de tijd heen een beter beeld krijgen van de gezondheidsstatus van de Nederlandse varkens en steeds nieuwe inzichten krijgen. Dit keer staan de luchtwegproblemen centraal.

Bij 35 tot 40 procent van de bedrijfsbezoeken melden de dierenartsen gezondheidsproblemen en in 39 procent van de gevallen zijn dat luchtwegproblemen. Dierenartsen melden ook vaak welke oorzaak men vermoedt bij een bepaalde aandoening: App wordt hierbij het meest genoemd. Dit komt overeen met wat we zien bij de varkens die voor sectie zijn ingezonden naar GD. Dierenartsen schrijven ongeveer de helft van alle luchtwegproblemen toe aan bacteriële infecties en ruim een kwart aan virussen, zoals griep. In de overige gevallen noemt men staklimate als oorzaak of is er geen oorzaak vermeld. Vrij vaak wordt niezen als belangrijkste symptoom bij luchtwegklachten genoemd. Daarin zit wel een seizoensfluctuatie; in het voorjaar wordt het meer genoemd (zie figuur 1). Meestal betreft het niezen de gespeende biggen (ruim 75 procent). In de helft van de gevallen gaat men dan uit van een bacteriële oorzaak.

Naast de voor de hand liggende bacteriële oorzaken, zoals Bordetella en Pasteurella, wordt een infectie met App of streptokokken opvallend vaak als oorzaak genoemd (zie figuur 2). Dit

Figuur 1: Percentage UBN's waar niezen als bevinding is genoteerd

Figuur 2: Bacteriële oorzaken volgens dierenarts

zijn ziekteverwekkers die in dit kader niet genoemd worden in de literatuur. App veroorzaakt toch vooral (eenzijdige) ernstige longontsteking en borstvliesontsteking. Streptokokken kunnen van alles veroorzaken: gewrichtsontsteking, hersenvliesontsteking, bloedvergiftiging, hartklepontsteking en longontsteking. Maar, als oorzaak van neusontsteking staan ze niet bekend. Het is natuurlijk mogelijk dat de biggen, naast het niezen, ook hoestklachten hadden en dat er wellicht ook een longontsteking aanwezig was.

Ook aan de Veekijkertelefoon krijgen we geregeld vragen over niezen. Zo kregen we onlangs de vraag of endotoxinen een rol kunnen spelen bij het niezen. Endotoxinen zijn structuren afkomstig van de celwand van bijvoorbeeld *E. coli*, die vrij kunnen komen bij het sterven van de bacteriën. Het is bekend dat die afbraakproducten zelf ook ziekteverschijnselen (longproblemen) kunnen veroorzaken, bijvoorbeeld als ze in grote hoeveelheden in stof in de stallucht rondzweven en door de dieren ingeademd worden. Voor zover bekend is er bij varkens geen onderzoek gedaan naar de relatie met niesklachten. Volgens de boeken zijn de belangrijkste oorzaken van neusontsteking en niezen bij biggen (in afnemende volgorde van belang) *Bordetella bronchiseptica*, cytomegalovirus (een veel voorkomend, vrij onschuldig ver familielid van het Aujeszky-virus), griepvirus, stof, ammoniak en toxinevormende *Pasteurella multocida* (snuffelziekte).